

مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی
دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد کرج

دکتر محمد صادق زکیخانی*

(تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۳/۲۷ و تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۵/۱۳)

چکیده

امروزه انسان به موضوع آموزش عالی توجه خاصی دارد و لذا به خاطر این توجه خاص ضرورت دارد در مورد آسیب شناسی آن مطالعه شود. دانشگاه آزاد اسلامی - واحد کرج در سال ۱۳۶۳ در شهر کرج تأسیس شد و دارای رتبه جامع است. یکی از دانشکده های این دانشگاه، دانشکده حقوق و علوم سیاسی است. دانشکده حقوق و علوم سیاسی دارای دو رشته علمی حقوق و علوم سیاسی و تعداد کل دانشجویان آن ۱۹۱۵ نفر است. در این تحقیق، افت تحصیلی (دانشجویان مشروط) نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹ مورد مطالعه قرار گرفت. تعداد دانشجویان مشروط نیمسال دوم سال تحصیلی مذکور ۶۲ نفر است. در رابطه با افت تحصیلی، علیجانی و همکاران (۱۳۸۳) رابطه معناداری بین سن، معدل دیپلم، محل سکونت، وضعیت تأهل، اشتغال و میزان درآمد دانشجویان و افت تحصیلی آنان پیدا

* عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج، گروه علوم سیاسی، کرج، ایران.

◇ مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... —————

کردند. روش تحقیق اکتشافی، توصیفی، موردی، اسنادی و آمار توصیفی و به صورت تک متغیره است. نتایج حاصله مطالعه دانشجویان مشروط بدین شرح است: دانشجویان مرد بیش از دانشجویان زن، دانشجویان جوان بیش از دانشجویان مسن، دانشجویان مجرد بیش از دانشجویان متأهل، خانواده های ۵ و ۶ نفره بیش از خانواده های دیگر و دانشجویان غیر ساکن کرج بیش از دانشجویان ساکن کرج مشروط شده اند. همه دانشجویان به رشته علوم سیاسی علاقمند بوده و ۸۵/۴ درصد دانشجویان، رشته علوم سیاسی را در اولویت اول خود قرار داده اند. ۶۹/۴ درصد دانشجویان بین رشته علوم سیاسی و شغل مورد علاقه شان تناسب می بینند. در رابطه با خانواده های دانشجویان مشروط، ۸۰/۶ درصد دانشجویان مشروط اختلاف شدیدی بین والدینشان ندیده اند. ۷۴/۴ درصد پدران دانشجویان مشروط، تحصیلات زیر دیپلم دبیرستان دارند و بالاخره ۵۹/۷ درصد خانواده های دانشجویان ماهبانه زیر ششصد هزار تومان درآمد دارند.

کلید واژگان

افت تحصیلی، دانشجوی مشروط، رشته تحصیلی، آموزش عالی، سال تحصیلی. دانشگاه، دانشکده، دوره تحصیلی و دانشجویان شاغل به تحصیل.

مقدمه

امروزه انسان به موضوع آموزش عالی توجه خاصی دارد زیرا از یک سو به امر اجتماعی تعلیم و تربیت و از سوی دیگر به نیازمندی های انسان در زمینه های اجتماعی، اقتصادی، صنعتی و... باز می گردد. آنچه به عنوان تمدن فرهنگ انسانی مطرح است، همین دانشی است که از نظام تعلیم و تربیت در اعم و تعلیم و تربیت آموزش عالی در اخص حاصل می آید.

پس بخاطر اهمیت موضوع لازم است در مورد آسیب شناسی آموزش عالی مطالعه شود. در میان آسیب های اجتماعی نظام آموزش عالی یکی افت تحصیلی است که از اهمیت خاصی برخوردار است و همه ساله مقدار زیادی از منابع و استعداد های بالقوه انسانی تلف می شود و این امر خود آثار ناگواری در زندگی فردی و اجتماعی برجای می گذارد.

در مورد افت تحصیلی تعاریف متفاوتی ارائه شده که وجه مشترک همه آنها ناتوانی و شکست در انجام و اتمام موفقیت آمیز دوره آموزش عالی است. در واقع افت تحصیلی شامل جنبه های مختلف شکست تحصیلی چون غیبت مکرر از مرکز آموزش عالی، ترک تحصیل قبل از موعد مقرر، تکرار پایه تحصیلی و کسب محفوظات بجای معلومات است. یونسکو (۲۰۰۷) مفهوم افت تحصیلی را به تکرار پایه، ترک تحصیل زودرس و کاهش کیفیت آموزش و تحقیق افراد نسبت می دهد. به طور کلی، معیار تشخیص عدم موفقیت دانشجویان، عملکرد آنان در امتحانات و ارزشیابی تکوینی و نهایی است.

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد کرج در سال ۱۳۶۳ در شهر کرج تأسیس شد و دارای رتبه جامع است. این دانشگاه یازده دانشکده، یک آموزشکده عالی، یک آموزشکده فنی و یک مرکز آموزشی دارد. دانشکده های دانشگاه آزاد اسلامی - واحد کرج عبارتند از: ادبیات و علوم انسانی، الهیات و ادبیات عرب، پرستاری و مامایی، تربیت بدنی، مدیریت و حسابداری، دامپزشکی، علوم پایه، حقوق و علوم سیاسی، فنی و مهندسی، کشاورزی و منابع طبیعی و روانشناسی.

این دانشگاه ۱۲۸ رشته تحصیلی در مقاطع دکترای تخصصی، دکترای حرفه ای، کارشناسی ارشد، کارشناسی و کاردانی دارد.

تعداد دانشجویان این دانشگاه در حال حاضر ۳۰۰۰۰ نفر، تعداد اعضاء هیئت علمی ۶۲۶ نفر و تعداد کارمند ۷۰۶ نفر است. (www.kiau.ac.ir/persian:1389)

دانشکده حقوق و علوم سیاسی دارای دو رشته تحصیلی حقوق و علوم سیاسی است. رشته حقوق در مقطع کارشناسی و رشته علوم سیاسی در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد فعال است. تعداد دانشجویان کارشناسی رشته حقوق در حال حاضر ۱۰۳۲ نفر و تعداد دانشجویان کارشناسی علوم سیاسی ۷۹۶ نفر تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد روابط بین الملل ۵۲ و علوم سیاسی ۳۵ نفر است. رویهم رفته تعداد کل دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشکده حقوق و علوم سیاسی ۱۹۱۵ نفر است (دانشکده حقوق و علوم سیاسی ۱۳۸۹).

در این تحقیق افت تحصیلی دانشجویان (دانشجویان مشروط) مقطع کارشناسی، نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹ مورد مطالعه قرار می گیرد.

◇ مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... —————

تعریف مفاهیم

آیین نامه آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی، حوزه معاونت آموزشی (۱۳۸۲)، اصطلاحات دوره آموزش عالی را به شرح زیر تعریف کرده است.

دانشگاه

یک مؤسسه آموزش عالی است که حداقل دارای سه دانشکده یا دو دانشکده و دو آموزشکده باشد. وجه تمایز دانشگاه از سایر مؤسسات آموزش عالی، فعالیت آن در دوره های تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری) است.

دانشکده

دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که در رده خاصی از علوم فعالیت دارد، مانند دانشکده حقوق و علوم سیاسی و...

گروه آموزشی

گروه آموزشی واحدی از یک دانشکده یا یک دانشگاه است که در یک رشته خاص یا چند رشته متجانس فعالیت دارد. مانند گروه حقوق، گروه علوم سیاسی...

دوره تحصیلی

دوره تحصیلی مجموعه ای از دروس منسجم، هماهنگ و به هم وابسته در یک رشته تحصیلی است که در نظام خاص، در مدتی معین به صورت منظم به دانشجو ارائه می شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک مرسوم دانشگاهی منجر شود، مانند دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و...

رشته

رشته یکی از شعب فرعی از گروه های علمی است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارآیی مشخص می انجامد.

یک واحد درسی

یک واحد درس نظری طی نیمسال تحصیلی در رشته های علمی در ۱۶ جلسه یک ساعته تدریس می شود.

دانشجویان شاغل به تحصیل

دانشجویان موظفند در مهلت های تعیین شده در تقویم دانشگاهی برای انتخاب واحد درسی به واحد های دانشگاهی مربوط مراجعه و ثبت نام نمایند تا دانشجوی شاغل به تحصیل محسوب شوند.

سال تحصیلی

هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و بر حسب لزوم یک دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزشی است.

حداقل نمره قبولی

حداقل نمره قبولی در هر درس کارشناسی ۱۰ می باشد. دانشجویی که در هر یک از دروس الزامی حداقل نمره قبولی را کسب نکند، ملزم به تکرار آن درس است.

نام نویسی مشروط

میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال نباید کمتر از ۱۲ باشد، در غیر این صورت مشروط محسوب و نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد به صورت مشروط خواهد بود.

دانشجوی مشروط

دانشجویان دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته که در دو نیمسال اعم از متوالی یا متناوب و دانشجویان دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته که در سه نیمسال متوالی یا چهار نیمسال متناوب مشروط شوند (میانگین نمرات نیمسال آنان کمتر از ۱۲ باشد)، اخراجی تلقی می شوند. در این مطالعه سؤالات درباره دانشجویان با افت تحصیلی (دانشجویان مشروط) به شرح عناوین زیر مطرح می شود:

جنس، سال های تولد، وضعیت تأهل، بعد خانواده، محل سکونت، علاقه مندی به رشته تحصیلی علوم سیاسی، اولویت بندی انتخاب رشته علوم سیاسی، تناسب رشته تحصیلی علوم سیاسی با شغل مورد علاقه، اختلاف بین والدین، تحصیلات پدر، و درآمد ماهیانه خانواده.

در رابطه با سؤالات مذکور، علیجانی و همکاران (۱۳۸۳) به این نتیجه رسیدند که ارتباط معنی داری بین سن، معدل دیپلم، محل سکونت، وضعیت تأهل، اشتغال و میزان درآمد دانشجویان با افت تحصیلی آنها وجود دارد.

متغیرها

جنس، سال های تولد، وضعیت تاهل، بعد خانواده، محل سکونت، علاقه مندی به رشته علوم سیاسی، اولویت دادن به رشته علمی، تناسب رشته تحصیلی با شغل مورد علاقه، اختلاف بین والدین دانشجو، مقطع تحصیلی پدر دانشجو، درآمد ماهیانه خانواده

روش شناسی

روش تحقیق این مطالعه، موردی است، یعنی بصورت موردی دانشجویان مشروط نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹ رشته علوم سیاسی، مقطع کارشناسی انتخاب شده اند. روش دیگر روش سندی است. آمار مورد نظر از اسناد دانشکده حقوق و علوم سیاسی و سایر منابع استفاده شده است.

از روش آماری توصیفی فراوانی و درصد فراوانی جهت تحلیل داده های تک متغیره استفاده شده و عمدتاً این تحقیق اکتشافی و توصیفی- کاربردی است و زمینه را برای تحقیقات بعدی آماده می سازد. تجزیه و تحلیل

سؤالات مطروحه در این قسمت جواب داده شده و تجزیه و تحلیل می گردند.

جنس

جدول ۱- تعداد و درصد جنس دانشجویان مشروط

جنس	تعداد	درصد
مرد	۴۰	۶۴/۵
زن	۲۲	۳۵/۵
جمع	۶۲	۱۰۰

جدول شماره ۱ نشان می دهد که تعداد ۴۰ (۶۴/۵٪) دانشجو مرد و ۲۲ (۳۵/۵٪) دانشجو زن می باشند.

سال های تولد

جدول ۲- تعداد و درصد سال های تولد دانشجویان مشروط

سال های تولد	تعداد	درصد
۱۳۴۰-۱۳۵۰	۴	۶/۵
۱۳۵۰-۱۳۶۰	۴	۶/۵
۱۳۶۰-۱۳۶۹	۵۴	۸۷
جمع	۶۲	۱۰۰

جدول شماره ۲ نشان می دهد تعداد ۴ (۶/۵٪) دانشجو در سال های ۱۳۴۰-۱۳۵۰، ۴ (۶/۵٪) دانشجو در سال های ۱۳۵۰-۱۳۶۰ و بالاخره ۵۴ (۸۷٪) دانشجو در سال های ۱۳۶۰-۱۳۶۹ متولد شده اند.

وضعیت تأهل

جدول ۳- تعداد و درصد و وضعیت تاهل دانشجویان مشروط

وضعیت تأهل	تعداد	درصد
مجرد	۴۸	۷۷
متاهل	۱۴	۲۳
جمع	۶۲	۱۰۰

جدول شماره ۳ نشان می دهد تعداد ۴۸ (۷۷٪) دانشجو مجرد و تعداد ۱۴ (۲۳٪) متاهل هستند.

بعد خانواده

جدول ۴- تعداد و درصد بعد خانواده دانشجویان مشروط

درصد	تعداد	بعد خانوار (نفر)
۲	۱	۲
۱۶	۱۰	۳
۱۳	۸	۴
۳۷	۲۳	۵
۱۹	۱۲	۶
۶/۵	۴	۷
۶/۵	۴	۹ و بیشتر
۱۰۰	۶۲	جمع

جدول شماره ۴ نشان می دهد تعداد ۱ (۲٪) دانشجو خانواده دو نفره، تعداد ۱۰ (۱۶٪) دانشجو خانواده سه نفره، تعداد ۸ (۱۳٪) دانشجو خانواده چهار نفره، تعداد ۲۳ (۳۷٪) دانشجو خانواده پنج نفره، تعداد ۱۲ (۱۹٪) دانشجو خانواده شش نفره، تعداد ۴ (۶/۵٪) دانشجو خانواده هفت نفره و بالاخره تعداد ۴ (۶/۵٪) دانشجو خانواده نه نفره و یا بیشتر دارند.

محل سکونت

جدول ۵- تعداد و درصد محل سکونت دانشجویان مشروط

درصد	تعداد	محل سکونت
۳۹	۲۴	کرج
۶۱	۳۸	غیرکرج
۱۰۰	۶۲	جمع

مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... ◇

جدول شماره ۵ نشان می دهد تعداد ۲۴ (۳۹٪) دانشجو در کرج و تعداد ۳۸ (۶۱٪) دانشجو در محل غیر کرج سکونت دارند.

رشته تحصیلی

جدول ۶- تعداد و درصد علاقه مندی دانشجویان مشروط به رشته تحصیلی علوم سیاسی

علاقه مندی	تعداد	در صد
بلی	۶۲	۱۰۰
خیر	۰	۰
جمع	۶۲	۱۰۰

جدول شماره ۶ نشان می دهد تعداد ۶۲ (۱۰۰٪) دانشجو به سؤال علاقه مندی به رشته علوم سیاسی جواب مثبت داده اند.

جدول ۷- تعداد و درصد دانشجویان مشروط در اولویت دادن رشته علوم سیاسی

اولویت ها	تعداد	درصد
اول	۵۳	۸۵/۴
دوم	۲	۳/۳
سوم	۲	۳/۳
چهارم	۰	۰
پنجم	۰	۰
بی جواب	۵	۸
جمع	۶۲	۱۰۰

◊ مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... —————

جدول شماره ۷ نشان می دهد تعداد ۵۳ (۸۵/۴٪) دانشجو رشته علوم سیاسی را در اولویت اول، تعداد ۲ (۳/۳٪) دانشجو در اولویت دوم، تعداد ۲ (۳/۳٪) دانشجو در اولویت سوم قرار داده اند. تعداد ۵ (۸٪) دانشجو به سؤال اولویت بندی رشته علوم سیاسی پاسخ نداده اند.

جدول ۸- تعداد و درصد دانشجویان مشروط و تناسب رشته تحصیلی علوم سیاسی

با شغل مورد علاقه آنها

وضعیت تناسب	تعداد	درصد
بلی (مثبت)	۴۳	۶۹/۴
خیر (منفی)	۱۱	۱۷/۷
بی جواب	۸	۱۲/۹
جمع	۶۲	۱۰۰

جدول شماره ۸ نشان می دهد که تعداد ۴۳ (۶۹/۴٪) دانشجو اعلام کرده اند که بین رشته تحصیلی آنان با شغل مورد علاقه شان تناسب وجود دارد. تعداد ۱۱ (۱۷/۷٪) دانشجو به سؤال تناسب رشته تحصیلی علوم سیاسی با شغل مورد علاقه شان جواب منفی داده اند. تعداد ۸ (۱۲/۹٪) دانشجو نیز جوابی نداده اند.

موضوعات در رابطه با خانواده دانشجو

جدول ۹- تعداد و درصد وجود اختلاف بین والدین دانشجویان مشروط

وجود اختلاف	تعداد	درصد
بلی	۶	۹/۷
خیر	۵۰	۸۰/۶
بی جواب	۶	۹/۷
جمع	۶۲	۱۰۰

فصلنامه تخصصی علوم سیاسی / شماره دوازدهم / پاییز ۱۳۸۹

۱۲۲ ◊

مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... ◇

جدول شماره ۹ نشان می دهد تعداد ۶ (۹/۷٪) دانشجو به وجود اختلاف بین والدینشان اذعان دارند، تعداد ۵۰ (۸۰/۶٪) دانشجو به وجود اختلاف بین والدینشان جواب منفی داده اند و تعداد ۶ (۹/۷٪) به سؤال وجود اختلاف بین والدینشان پاسخی نداده اند.

جدول ۱۰- تعداد و درصد مقطع تحصیلی پدران دانشجویان مشروط

مقطع تحصیلی پدران دانشجو	تعداد	درصد
بی سواد	۴	۶/۴
شش کلاس اول ابتدایی	۹	۱۴/۶
دوره متوسطه (دبیرستان)	۲۷	۴۳/۴
بالتر از دیپلم	۱۷	۲۷/۶
بی جواب	۵	۸
جمع	۶۲	۱۰۰

جدول شماره ۱۰ نشان می دهد تعداد ۴ (۶/۴٪) پدر دانشجو بی سواد، تعداد ۹ (۱۴/۶٪) پدر دانشجو سواد ابتدایی، تعداد ۲۷ (۴۳/۴٪) پدر دانشجو سواد دبیرستانی و تعداد ۱۷ (۲۷/۶٪) پدر دانشجو تحصیلات عالی دارند. تعداد ۵ (۸٪) نیز سؤال را بی پاسخ گذاشته اند.

جدول ۱۱- تعداد و درصد درآمد ماهیانه خانواده های دانشجویان مشروط

مبلغ درآمد (هزار تومان)	تعداد	درصد
۲۰۰ و کمتر	۸	۱۲/۹
۲۰۰ تا ۴۰۰	۱۸	۲۹
۴۰۰ تا ۶۰۰	۱۱	۱۷/۸
۶۰۰ تا ۸۰۰	۳	۴/۸
بی جواب	۲۲	۳۵/۵
جمع	۶۲	۱۰۰

♦ مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... —————

جدول شماره ۱۱ نشان می دهد تعداد ۸ (۱۲/۹٪) خانواده دانشجوی دارای درآمد ماهیانه زیر دویست هزار تومان، تعداد ۱۸ (۲۹٪) خانواده دانشجوی دارای درآمد ماهیانه بین دویست تا چهارصد هزار تومان، تعداد ۱۱ (۱۷/۸٪) خانواده دانشجوی دارای درآمد ماهیانه چهارصد تا ششصد هزار تومان و بالاخره تعداد ۳ (۴/۸٪) خانواده دانشجوی دارای درآمد ماهیانه ششصد تا هشتصد هزار تومان هستند. تعداد ۲۲ (۳۵/۵٪) نیز به سؤال درآمد ماهیانه پاسخ نداده اند.

نتایج

از مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مشروط نتایج به شرح زیر حاصل شده است:

- ۱- دانشجویان مرد بیش از دانشجویان زن مشروط اند.
- ۲- دانشجویان جوان بیش از دانشجویان مسن مشروط اند.
- ۳- دانشجویان مجرد بیش از دانشجویان متأهل مشروط اند.
- ۴- خانواده های با بعد ۵ و ۶ نفره، بیشترین تعداد دانشجویان مشروط را دارند.
- ۵- دانشجویان ساکن کرج کمتر از دانشجویان غیرساکن کرج مشروط اند.
- ۶- همه دانشجویان مشروط به رشته تحصیلی علوم سیاسی علاقه مندند.
- ۷- ۸۵/۴ درصد دانشجویان مشروط، رشته علوم سیاسی را در اولویت اول انتخاب خود قرار داده اند.
- ۸- ۶۹/۴ درصد دانشجویان مشروط بین رشته تحصیلی علوم سیاسی و شغل مورد علاقه شان تناسب می بینند.
- ۹- ۸۰/۶ درصد دانشجویان مشروط اختلاف شدیدی را بین والدینشان ندیده اند.
- ۱۰- ۷۴/۴ درصد پدران دانشجویان مشروط، تحصیلات زیر دیپلم دبیرستان دارند.
- ۱۱- ۵۹/۷ درصد دانشجویان مشروط، درآمد ماهیانه خانواده شان زیر ۶۰۰ هزار تومان است.

تحلیل نهایی، راه حل ها و پیشنهادها

در این تحقیق اکتشافی این نتایج حاصل شد که عوامل: سن، محل سکونت و وضعیت تأهل از اهمیت خاصی برخوردارند. در رابطه با عامل سن، دانشجویان جوان بیش از دانشجویان مسن، محل

مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... ◇

سکونت، دانشویان غیر ساکن کرج بیش از دانشجویان ساکن کرج و وضعیت تأهل، دانشجویان مجرد بیش از دانشجویان متأهل افت تحصیلی دارند. این یافته‌ها در تحقیقات دیگر نیز یافت شده است و لذا میتوان آنرا تا حدی تعمیم داد.

از آنجایی که امر تعلیم و تربیت در اعم و امر تعلیم و تربیت آموزش عالی در اخص، اهمیت خاصی دارند، جا دارد در مورد مشکلات جسمانی، روانی، اجتماعی و فرهنگی دانشجویان مطالعات و تحقیقات جامع انجام شود.

راه حل‌ها

در رابطه با سن دانشجویان. در ارضاء نیازهای اولیه (خوراک، پوشاک و...) و نیازهای ثانویه (محبت، احترام و...) دانشجویان جوان کوشید تا دانشجویان از نظر روانی، اجتماعی و جسمانی سالم و سلامت باشند و بتوانند با تمام قوا به تعلم بپردازند و استعدادهای خویش را شکوفا کرده و آینده سازان جامعه خویش باشند.

جامعه فعلی ایران «انقلابی» و دارای مشکلات عدیده ای است. یکی از این مشکلات، فاصله بین محل سکونت افراد با محل کار آنهاست که باعث اتلاف وقت و انرژی زیادی می شود. برای دانشجویان غیر ساکن در محل اشتغال به تحصیل (شهر کرج)، لازم است در نزدیکی دانشگاه خوابگاه دانشجویی تاسیس گردد. معمولاً در کشورهایی که سابقه بیشتری در فعالیت های علمی دارند، در کنار مراکز آموزش عالی خوابگاه هائی تاسیس می کنند تا دانشجویان از آنها استفاده کرده تا از اتلاف وقت و انرژی آنها جلوگیری شود. ضمناً دانشجویان در خوابگاه ها با هم در ارتباط بوده و با ارزش های مشارکت و همکاری بیشتر آشنا می شوند و در کنار تخصص، دانش اجتماعی بیشتری کسب می نمایند. دانشگاه می باید به دانشجویان مجرد و جوان آئین زندگی بیاموزد تا در کنار تعلم به تزکیه نفس خود پرداخته و سازنده خویشتن خویش و جامعه باشند.

در علم جامعه شناسی، نظریه ای مطرح می کند که جامعه انسانی از ساده به پیچیده و از مادی به ذهنی در حرکت است، با توجه به این قضیه، جامعه انسانی در اعم و جامعه ایرانی در اخص روز به روز ذهنی تر می شود و لذا نهاد اجتماعی لازم است تا از این وضعیت اجتماعی سر در آورد و این نهاد

◇ مطالعه افت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی علوم سیاسی دانشکده حقوق و... —————

اجتماعی همان نهاد علمی است. نهاد علمی سه خصوصیت دارد: (۱) مرفولوژی که همان ساختار مادی نهاد علمی مانند ساختمان ها، وضعیت زمین، محوطه سازی و...، (۲) فیزیولوژی که همان روح علمی شامل صداقت، عقلانیت و تجربه گرایی و (۳) روبرو تشکیلاتی بین استادان، دانشجویان و کارگزاران اداری است. در آینده هر جامعه ای که نهاد علمی قویتری داشته باشد می تواند مشکلات خود را حل کرده و به پیش بتازد و لاجرم سایر جوامع که نهاد علمی ندارند و یا اینکه نهاد علمی ضعیفی دارند مجبور به دنباله روی هستند.

پیشنهادها

- تحقیقات بیشتری در مورد نهاد علمی و آموزش عالی انجام شود.
- نتایج تحقیقات در قالب مدل یا نظریه ای ارائه شود.
- از نتایج تحقیقات و نظریه برای حل مشکلات استفاده شود.

منابع

- آیین نامه آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی، حوزه معاونت آموزشی ۱۳۸۳ (چاپ نشده).
- اسناد دانشکده حقوق و علوم سیاسی ۱۳۸۹ (چاپ نشده).
- شیرین علیجانی، ن. مرکزی مقدم، برومند و س. زند پلگه «بررسی عوامل مؤثر بر افت تحصیلی دانشجویان پرستاری سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۳»، دانشکده علوم پزشکی ارتش، ۱۳۸۳.
- UNESCO, *General History of Asia*, V. II, Abridged Edition, Ancient Asia, by G. Mokhtar (Editor), UNESCO Producer, 2007.
- <http://www.kiau.ac.ir/persian/about.htm>, 1989.